

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՌՆԻԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՈՒՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՀԱՐԻՔՏԱՍԱՆԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ ՈՒՐԲԱԹ 23 ԱՊՐԻԼԻ 1854

ԹԻՒ 466

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 23 ԱՊՐԻԼԻ

Լճոյս 9ին ըստ նոր տուժարի կարեւոր դաշնադրութիւն մը ստորագրեցաւ ի Վէննա ի մէջ չորս գլխաւոր տէրութեանց, այսինքն Մեքլիոյ, Փաղիոյ, Մատրիոյ և Ռուսիոյ, ի մասին կարեւորութեան Վրեւելեան խնդրոյն: Եւս դաշնադրութեան գլխաւոր հիմը՝ թուրքատանի ամբողջութեան և անկախութեան վրայ կը կայանայ: զոր դաշնադիր չորս մեծ տէրութիւնները կը պարտաւորին անվնաս պահել: Հետեւեալ Վաշուրեան իշխանութիւնները պարպել տալու համար հարկաւոր եղած միջոցները ի դորձ պիտի դնեն: Յիշեալ չորս տէրութիւնները փոփոխակի կը պարտաւորին դարձեալ Վրեւելեան խնդրոյն նկատմամբ մասնաւոր դաշինք մը չընել Ռուսիոյ հետ՝ առանց պիտու թեան և հաճութեան դաշնակից միւս տէրութեանց: Եւս դաշնադրութիւնը, կըսէ յետագայ փոփոխութիւնները, որ այս երկու տէրութիւնները անմիջապէս միջամուխ պիտի չըլլան պատերազմին որ սկսաւ Ռուսիոյ և Վրեւելեան երկու տէրութեանց մէջ: Բայց պիտի պարտաւորին միջամուխ ըլլալու երբոր այս պատերազմը այնպիսի կերպարանք ստանալու ըլլայ, որ յիշեալ սկզբունքը և դաշնադրութեան հիմը՝ այսինքն թուրքատանի ամբողջութիւնը և անկախութիւնը փոփոխի մէջ զննելու ըլլայ:

Եւս նիւթոյս վրայք հետեւեալ կերպիւ կը գրէ Ռոստին Սիւրբիւր օրագիրը որ ի 10 ապրիլ:

«Եւս լուրը՝ որ կը ծանուցանէ թէ վերջապէս Վատրիան և Ռուսիան օրինաւոր կարգադրութիւն մը հաստատեցին Փաղիոյ և Մեքլիոյ հետ՝ այս առտու հրատարակեցաւ և մեծ աղօթեցութիւն մը ստանձառեց ազգային պարտաւորութեան կաց վրայ: Ի վերայ այս ամենայնի պէտք չէ նշմարել թէ, ըստորում գերմանական տէրութիւնները Փաղիոյ և Մեքլիոյ հետ միաբանութեամբ դորձեալ համաձայնեցան, խնդիրը խաղաղութեամբ պիտի լուծուի մօտեւ: Սակայն բացայայտ է որ պատերազմին տևողութիւնը կը լինայ մեծապէս համառօտիլ, եթէ Վերմա-

նիոյ տէրութիւնները հաւատարմապէս կը գործեն դաշնակից կառավարութեան հետ: Եւստիս Վրեւելեան նախկին ընթացքին նայելով, վախճալու է որ լուրեւոյն փոփոխութիւնը զոր ունին անոնց վրայ յայտնում միայն հիմնաւոր պիտի ըլլայ, երբոր անվնասեալ ապացոյց մը ունենան վրեւելեան դորձեալ իրենց գլխաւորութեան վրայ միաբանութեամբ արեւմտեան տէրութեանց, զի մը գնեալ Ռուսաց կայսեր յարձակմանը:

«Սրա և բարեյաջող երեւի Վերպիոյ չորս մեծ տէրութեանց միաւորութիւնը, տակաւին խիստ կանուխ է այս բանին եղբակցութեան իսկոյն, թէ Վրեւելեան խնդիրը կարգադրուած է: Բանդի մոռնալու չէ թէ, ինչ քաղաքական ընթացք ալ որ բռնեցին մինչև ցայսօր կարգադրուած համար, վախճանը միևնոյն եղաւ Ռուսիոյ հետ: Ուստի անոր յամառութիւնը՝ միայն գերմանական տէրութեանց պատերազմի օրինաւոր յայտարարութիւնը կը լինայ մեղմանցնել»:

Ի որտեղոն խորհրդարանին ապրիլ 11 նիստին մէջ ըստ նոր տուժարի, լորտ Պոմմ ըսաւ թէ, կը ցանկամ իմանալու մեր յարաբերութեանց վիճակը՝ գերմանական տէրութեան հետ: քանզի կը երեւի թէ նոր դաշնադրութիւն մը ստորագրեցաւ ի Վէննա չորս տէրութեանց մէջ:

Եւս հարցմանը պատասխանելով, արտաքին գործոց պաշտօնէյ լորտ Վրեւելեան ըսաւ:

«Դաշնադրութիւնը զոր կը յիշէք, երեւի չէ առջի օրը ստորագրեցաւ ի Վէննա: և որուն միայն առաջարկութիւնը տեսայ, որ երեւի հասաւ: Եւս դաշնադրութիւնը իբրեւ հաճոյական կը համարիմ: քանզի թէ պէտք չի լինի Մեքլիոյ կառավարութեան ուղածին պէս չէ, և ինչ որ Վատրիոյ կառավարութիւնը խոստացած էր դաշնադրութեան մը հիման վրայք, ի դորձ չըրաւ, բայց հարկ եղաւ այսպէս ընել Ռուսիոյ կառավարութեան բաղձնեք կատարելու համար: Կը պարտաւորիմ ըսելու թէ այս դաշնադրութիւն մէջ եղած պայմանները՝ ըստ հոլթեան միևնոյն պայմաններն են, զորս առաջարկած էինք իբրեւ հիմունք հաստատելի դաշնաց: Ինչպէս արդէն ըսի, տակաւին չընկալայ այս դաշնադրութեան

բնագիրը, ապա թէ ոչ ամենեւին անպատեհու թիւն մը չիար ժողովոյն առջև դնելու: Ի վերայ այս ամենայնի իսկոյն որ բնագիրը ձեռքս հասնի, պիտի հաղորդեմ զայն խորհրդանոցին: Իսկ յաղագս տարածեալ ձայնին թէ Ռուսիան Ռուսիոյ կառավարչի եղեր է, կապահովեցնեմ զձեզ թէ ամենեւին հիմնաւոր չէ և պատճառ մը չիայ վախճալու այսպիսի դէպքէ՝ մը:

«Նշուշտ կը ցանկայի որ Ռուսիոյ զգաւոր մատուց ժողովոյն մէջ եղած վիճաբանութիւնները ուրիշ կերպ ըլլային: Բայց այս վիճաբանութիւնները իսկ և անոք որ Ռուսիոյ լրագրաց մէջ կը ըլլան, կապացուցանեն թէ հնարաւոր չէ այնպիսի բան մը նախադրուել որ Ռուսիոյ կողմը բռնելու նմանի: Իսկ (Ռուսիոյ դեսպան) Պեմստին ասպետին Ռոստին հանձնարուալ վրայք տարածուած ձայնին համար կըսեմ, թէ կարգացի այս լուրը՝ զոր կը յիշէ Պոմմ լորտը, բայց կառավարութիւնը ի պաշտօնէ լուր չունի այս բանին վրայք: և մեր գիտցածը այս է թէ՝ մօտեւս Ռուսիոյ յատուկ դեսպանական պաշտօն մը պիտի ըլլայ ի Ռոստին, ինչպէս ասիեց 3-4 շաբաթ առաջ տեղի ունեցաւ: և հաւանականաբար այս ևս առաջին դեսպանական պաշտօնին վախճանը պիտի ունենայ: Չեմ կրնար բան մը ըսել ի վերայ դաշնադրութեան որ մօտեւս հաստատեցաւ Վատրիոյ և Ռուսիոյ մէջ: քանզի Մեքլիոյ կառավարութեան իմաց չորութեամբ: մեր գիտցածը միայն այն է որ, Վատրիոյ առաջարկութեամբ եղաւ այս դաշնադրութիւնը: Բայց Վատրիոյ ամէն ուղածը չպարունակեր: Ի վերայ այս ամենայնի կարծեմ, թէ յարձակողական և պաշտպանողական դաշնակցութիւն մըն է»:

ՈՒՐԲԱԹՈՒԹԻՒՆ ՕՏԵՍԱՅԻ

Ապրիլ 10ին առաւօտուն անգղիական և գաղղիական միաբանեալ նաւատորմը՝ բաղկացել 29 առաքատուոր և շոգեշարժ նաւերէ, Օտեսայի նաւահանգիստը մոտենալով, սկսան անոր ամրոցները և բոլոր ներքին նաւահանգիստը

ՔԱՂԱՔԱՔԱՆ ԲԱՆԱՍՈՒՐԱԿԱՆ

ԲԱՆԱՍՈՒՐԱԿԱՆ ՏԱՐԻՈՅ

Բ. Գ. ԱՐՈՒՆ

Այս մէջ Գարուն	Եւ անդ փր միջոցին
Բերէ յերկին ի գոյն	Պարզաւ ըզթեկի
Ընկալաւ կարմորաւ	Ի շունչ զեփուռոց
Եւ ընկալաւ զիւր	Ի ծաղիկաց ի մոյ
Որ ի քաղցր ի բոյր	Քամի ցանկ նոցին
Շարժին ընդ զեփուր	Ընկալաւ քաղցրագին
Հաւաք օգապար	Առաւելն հեղատահ
Մերթ յոտ մերթ դաւար	Օձապաշտ ի ռահ
Հիւսկեալ նըւագ	Ընդ դաշտ և անտառ
Ընդ բոյր անուշակ	Սոսկեալ անդաւար
Միմունք օրհնութեանց	Ընդաղիք փարի
Առաքին առ Վտուած	Ի համբոյր սիրալի
Ի սուրբ զօրինակ	Այսպէս դու մանուկ
Ներէ խաղաղիկ	Բերեալ ըզտիպար
Մերթ սուր հեշտիկ	Գարունս դիւրապարտ
Ընդ հովիտ ընդ մարդ	Ի գրեւոր սահի
Կաթնածուծ գառնեակ	Յիւր անդարձ յողի
Խայտան անկալարաց	Այլ ամի ամի
Ընկալաւ մարդ իւրեանց	Նա նըրէն ծնանի
Մըշակն ժրպան	Պերճ և զեղեցիկ
Չուարթ յաղեհտան	Գեր քան զանդրանիկ
Յէջ ի բահ ուժգին	Իսկ քոյր մանկութիւն
Մըշէ ի գետին	Ոչ ոչ երբ Գարուն

Յաշակերտաց սուրբ Սահակեան վարժարանին

Ս. Գ. Արուն:

ԲԱՆԱՍՈՒՐԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Պետրոս, կամ Աստուծոյ ըրած բաները ամեն ալ աղէկ են:

Հարունալութիւն (1)

4. Պետրոսին անհաւատութիւնը:

Պարոն Սէն Ժիւլիէն և իւր կինը հարկէն ստիպեալ որոշեցին Պետրոսը արձակել: Բայց ոչ իրենք և ոչ իրենց աղջիկը համարձակեցան այս վտալի որոշումը իմացնել երիտասարդին: Սակայն աւելի երկայն ատեն զանի իրենց տունը պահելու անկարողութիւնը օր ըստ օրէ յայտնի կը ըլլար: Պարոն Սէն Ժիւլիէն Վերմանիոյ մէջերը ճամբորդութիւն ընելու պարտաւորեցաւ՝ համարձակեցաւ աս ցաւալի ճամբորդութիւնը մեծ զգուշութեամբ խոստովանելու: «Իմ սիրելի Պետրոս, ըսաւ անոր, Աստուած գիտէ՝ սրա քիչ կը փափագէի երբէք քեզմէն չի գատուելու, բայց դուն արդէն գիտես որ մենք ինչ յետին նեղութեան մէջ կ'ապրինք և սրա քիչ անհաւատին է մեզ քեզի պէտք եղածը հոգալ: օր մը գուցէ դարձեալ աւելի երջանիկ պարագայից մէջ զի բար կը տեսնենք, և մեր բարեյաջող բաղձին մասնակից կ'ըլլաս, ինչպէս որ մինչև ցայսօր մեր վտանգներուն և նեղութեանց մասնակից եղար»:

Պետրոս, որ սարուն Սէն Ժիւլիէնին այս որոշմանը չէր սպասեր, նախ և առաջ շփոթեցաւ:

(1) Տէն ըրածոց նախընթաց թիւը:

Բայց գոգ ցես շուտով իր սովորական ոգւոյ հանդարտութեամբ ըսաւ: պարոն ձեր տղիւ գերդաստանին արկածներուն և փորձութեանցը, մասնակից ըլլալ կը խօսիք, բայց անոր հետ շատ տարիներ փոխած երջանկութիւնս բոլորովին կը լուրջ: այնպիսի երջանկութիւն մը որուն համար երախտապարտ եմ ձեր բարի և ազնուական սրտին, Վերկայն և ապագայն մտածելով, անցեալ բոլորովին կը մոռնայ: ուստի ներեցէք ինձ որ անցեալ յիշեմ: քանզի անկա մեծամեծ պարտաւորութիւններ կը դնէ իմ վրաս, որ երախտագէտ զգացմունքէ յառաջ կուգան: Երբ մէկ ինչ՝ որք մ'էի, գուր զիս ընդունեցիք, և ճամբորտ հօր մը բոլոր բարութիւնը ինձի ցուցցիք: և այսօր որ բաղձը զձեզ կը հալածէ, պիտի թողնուի զանոնք, որոց երախտապարտ եմ ինչ որ ունիմ ինչ որ եմ: Ո՛հ, ո՛չ չեմ կրնար թողուլ զձեզ, բայց եթէ յամառելու ըլլաք ձեր որոշմունքին մէջ, և դարձեալ ան ատեն ևս պիտի գտնեմ իմ մօտեւս սիրոյս մէջ ձեզի չի հնարանկելու զօրութիւնը, և ընդդէմ ձեր կամացը պիտի հետեւիմ ձեզ ամեն տեղ: Ս'ի մերձէք զիս պարոն կաղաչեմ, ես ամենեւին վարձք մը չեմ ուզեր և պիտի ջանամ դարձեալ աւելի հաւատարիմ ըլլալ ձեզ և ձեռքէս եկածին չափ ծանրութիւն չըլլալ ձեզ: քանզի չեմ կրնար ձեզմէ բաժնուիլ, առանց մեռնելու: Եւ դուք սիրելի

մը կարծեր էր զԲրուսիան, և իբրև զմի ի գլխին
խառնող տերութեանց Եւրոպայի: Սակայն պաշ-
տօնական գրութեան մէջ, որուն վրայոք կրեա-
սիմ, միայն Գերմանիոյ օգուտները յառաջ կը
բերուին: այլ և Բրուսիոյ օգուտները: Գերմա-
նիոյ նկատմամբ, իսկ ի մասին իւր պարտաւոր-
ութեանցը՝ Եւրոպիոյ նկատմամբ, ամենեւին
խօսք մը չկայ: Ի վերայ այս ամենայնի կը յու-
սամ թէ շատ չանցած, ուրիշ տեսակ լուր մը
պիտի ընդունինք: Տարակոյս չկայ թէ Բրու-
սիան կուզէ Եւրոպիոյ մէջ ունեցած իւր կացու-
թիւնը պահպանել: և ըստ որում երևելի եղաւ
և միշտ երևելի է արհեստից և զինուորական
ասպարէզին մէջ, զիւնար մտածել թէ Եւրո-
պիոյ հաւասարակշռութեան խանգարուիլը, որ
պիտի ծագի Ռուսիոյ տերութեան մեծնալէն,
անտարբեր բան մըն է թէ Գերմանիոյ և թէ
Եւրոպիոյ համար:

Եւ յայտնեմ՝ այս փոքրիկ մէջ թէ բանա-
խօսութիւնները (Եւրոպիոյ հետ) կը շարունա-
կուին: և թէ Ռուսաց զօրքերուն իրանութեան
անցնիլն անգամ պատճառ չտուաւ Եւրոպիոյ,
որ անմիջապէս յայտնէ թէ զինուորական
զէմ պիտի գնէ այս յարձակմանը: Սակայն ես
կրկնածեմ թէ Եւրոպիան այս յայտարարու-
թիւնը պիտի ընել, եթէ չլսանար թէ Բրուսիան
իրեն հետ պիտի չըլլայ:

«Եւ յայտնեմ ինչ որոշել թէ՛ ինչ է մեզի
համար այս պատերազմին նպատակը: Եւսի կը
պարտաւորմ յայտնէ թէ՛ կառավարութիւնը
իրաւունք պիտի ունենայ հաշտութեան առա-
ջարկութիւն մը ընդունելու: Երբոր իրաւացի
և պատուաւոր կը կարծէ զայն: Իսկ ես երբեք
պատուաւոր չեմ կարծեր զհաշտութիւնը, քանի
որ օսմանեան կայսերութեան ասպարէզութիւնը
չեմ հաստատուր: Սակայն ամէն մարդ գիտէ
թէ պատերազմին դիպուածական ելքը չգու-
շակուի, թէ մէկ ամէն ցմբաւ ամիս Եւրոպիոյ
տեսքը կրնայ փոխուիլ: ուստի անխնայեմութիւն
է և անկարելի, նշանակել լայն մէջ հաշտութեան
համար պահանջուելու պայմանները:

«Եւս պատերազմին նպատակը պարզու յայտնի
է: Տերութիւն մը, որուն ամբողջութիւնն ու-
անկախութիւնը նուիրական է ազգաց իրաւամբ,
տեսաւ որ իւր նահանգաց վրայ կը յարձակին:
Եւս դաշնակից կառավարութեան անպատիւ
դաշնիքներ պահանջեցին, զորս չուզէք ընդու-
նելու: ուստի անոր օգնութիւն ընելու կերթամք:
Եւրոպէն պայմանագրութիւն մը հաստատեցինք
Թուրքաստանի հետ, որով օսմանեան կառա-
վարութիւնը կը խոստանայ հաշտութիւն չընել
առանց հաւանութեան Գաղղիոյ և Եւրոպիոյ տե-
րութեանց: Եւս պայմանագրութիւնը ամենեւին
դաշնիք մը չարտոնակեր ի մասին ներքին կա-
ռավարութեան թուրքաստանի: Եւս օրինակ
բան մը չառաջարկեցինք: Ժամանակ մեր պայմա-
նագրութիւնը բոլորովին զինուորական է: և կը
յուսամ թէ պատգաւաւորաց փոքրիկ և բոլոր
ազգը պիտի հաւանի այս բանին»:

Օսթրիական թիւերը օրագիրը իւր թերթին
մէջ որ ի 7-19 ապրիլի յետագայ նշանակութե-
արժանի յօդուածը կը պարունակէ:

բանը՝ զոր դիւրութեամբ և մեծ հաճութեամբ
կը վստային: միայն իմ սրտիս զգացմանցը հե-
տեւեցայ և պարտքս կատարեցի: Եւստեան ոյժ
և առողջութիւն տուաւ աշխատելու: և ինչ որ
Եւրոպա ինչ Բարի է: Ուրեմն ընդունեցէք կ'ա-
ղաչեմ այս դոյզն օգնութիւնս, որով կուզեմ
յայտնել իմ ունեցած երախտագիտութիւնս,
ձեր ինչի ըրած անթիւ երախտացը համար:

Դուն մէկ աշնուական երիտասարդ մըն ես,
կրկնեց պարոն Անն Ժիւլիէն, մեզի միշտ սիրելի
եղած ես, բայց քու վեհանաճութիւնդ աւելի
ևս պնդեց մեր սիրոյ յօդը: և պիտի խնդրեմ
Եւստեան, որ վարձատրէ զքեզ: որովհետեւ
ես չեմ կրնար: Եւս պարոն Անն Ժիւլիէն և աղ-
ջիկը սիրով իրենց ձեռքը երիտասարդին երկրն
ցուցին, որ ամսթիւնը թեմամբ առջին կրնայէր
իբր թէ յանցար մը ըրած ըլլար: բայց երեսն
վաղած արցունքները իր զգացած հաճութիւնը
կը ցուցունէին տեսքը հաճելի ըլլալու: համար
կրած փոքր աշխատութեանը վրայ:

6. Պարոն Անն Ժիւլիէնի մահը:
Բայց մէկ սաստիկ տխրութիւն մը ի ծածուկ
կը հաշէր կըմաշէր զպարոն Անն Ժիւլիէնը, անանկ
որ յայտնապէս հետզհետեւ բոլորովին ուժէ իյ-
նարու վրայ էր: իր կինը և աղջիկը իրենց ջանքը
և խնամքը հակառակ, կը տեսնէին որ երթալով
գերեզմանին կը մօտենայ: Պարոն Անն Ժիւլիէն

«Եւրոպիան ի վեր Թալի օրագիրը զինուորա-
կան կարեւոր առաջարկութեան մը վրայոք զգա-
ւալէ, որ անշուշտ պաշտօնեցի փոքրիկ քննու-
թեանը ևս ենթակայ եղած պիտի ըլլայ: Յիշ-
եալ օրագիրը կը կարծէ որ, եթէ պատերազմը
հիմնաւոր կերպիւ սկսուելու ըլլայ, ցամաքային
գործողութիւնները կուզեն գլխաւոր մասուն-
քը պիտի ըլլան: ուստի այն քիչ հաղորաւոր
մարդիկը, զոր Եւրոպիան իւր յատուկ հայրենի
քէն կրնայ յուղարկել այս պատերազմին համար,
ծովուն մէջ կաթիլ մը ջուր ըսելէ: Իսկ
Եւրոպիան շնորհաստանի մէջ Մեծն Բրիտա-
նիա զօրաց ահագին բանակ մը ունի կատարեալ
պէս ուսեալ և կրթեալ պաշտօնատարներով:
Եւս զօրաց մէկ մեծ մասը բաղկացաւ է երկ-
րացի մահմադականներէ, որոնք սովորած են
քրիստոնէայ հրամանատարներ ունենալու, մի-
անգամայն այս վերջինները ևս սովորած են մահ-
մադականաց հրամայելու: Եւս համար (կը հար-
ցնէ Թալի օրագիրը) Եւրոպիան օգուտ պիտի
չբաղէ իւր զինուորական գործութիւններէն զորս
ունի Եւրոպայէն դուրս, ինչպէս կրնան Ռուսիա
և Գաղղիան: Եւրոպէն հաշիւ եղած է որ շնոր-
հաստանէն կոստանդնուպոլիս զօրք բերելու հա-
մար վեց շաբաթ բաւական է: Իսկ զանգ-
ղիական շնորհի զօրաց միջոցաւ օգնելով օսման
եան բանակին, հարկ չէ միայն ուշ գնել Թուա-
կան գործութեանը: քանզի բարոյական օգուտը
նիւթակալէն մեծ պիտի ըլլայ: Դճալիքի
Օւսալիներէն և շնորհաստանի Մետրոպոլիտէն
օսմանեան զօրքը աւելի դիւրութեամբ պիտի
սովորէ քան թէ Եւրոպայիցներէն՝ զինուորական
այն կրթութիւնը և յաջողութիւնը, որոնք միայն
կը պահպան օսմանեան բանակին, որպէսզի կարող
ըլլայ երկար ժամանակ Ռուսաց զէմ գնելու»:

Փարիզի գերապատիւ տէր Սիպուր արքեպիս-
կոսոսը՝ մարտի 29 ամսաթիւով ըստ նոր տու-
մարի ընդարձակ կոնգրալ մը հրատարակեց իւր
թերթին մէջ, որով կը պատուիրէ բոլոր երկրե-
ցեաց մէջ աղօթք ընել վստայ յաջողութեան
Թուրքաստան երթալու գաղղիական զօրաց, և
վստայ կենաց Եւրոպիան կայսեր, յառաջ բերե-
լով հիմնաւոր պատճառները պատերազմին՝ զոր
Գաղղիան հրատարակեց ընդգէմ Ռուսիոյ ի
պաշտպանութիւն արեւմտեան քաղաքակրթութե-
ն և հումանական կրօնին, որ մեծ վտանգի մէջ կը
գտնուի, կըսէ: Եւստեանի այս երկար կոնգրալին
քանի մը գլխաւոր կտորները:

«Եւս ինչ Գաղղիան ուր ելլելով՝ Եւստեան
մուտեան ձեռքէն վերստին կառնու իւր ընդ-
հատեալ տեսչութեան թերթը և Եւրոպիոյ գը-
լաւոր անցած կերթայ Եւրոպիա, միւսանգամ
պաշտպանելու զքաղաքակրթութիւնը և մեր
սուրբ կրօնը՝ որուն կրօնաւանս, մեք քահա-
նայապետ, քահանայք և հաւատացեալք, մեծ
պարտք մը ունինք կատարելու, այսինքն մեր
սրտերը առ Եւստեան դարձնել և անոր երկ-
նային օգնութիւնը խնդրել:

«Եւս բարեարտութիւն մը՝ որուն իմաստուն
անձինք կառաջնորդ են, կըստանայ մեզ: Եւս
անգամ մը Ռուսաց կայսրը Պոֆուրի վրայ կայնէ:

զգալով ինքն ալ իր մահուան մօտենալը, ուղեց
ճեմեւանգութեամբ պատրաստուիլ բարի բը-
րիտանի մը պէս, և ճեմեւանգութիւնը կրկ-
նապատկելով արժանի ըլլալ երջանիկ կենաց,
փոխանակ իր աս դժբաղդ ու վշտալից կենանքին,
որմէ բաժնուելու վրայ էր:

Վեց ամիս ասանկ ցաւալի հիւանդութիւն մը
քաշելէն ետեւ, վերջապէս մեռաւ: Եւրոպ մա-
հուան դուռը հասած՝ երկնցեր պոռկեր էր ցա-
ւոց անկողինը, ընտանեացի ու բարեկամացը
բարեպաշտութե օրինակ մը տուաւ, մեծ ջեր-
մեւանգութեամբ վերջին խորհուրդները ընդու-
նելով: և իր որդիներ տալով անոնց, դարձաւ
Պետրոսին ըստ: «Սիրելիս, կը յուսամ որ
Եւստեան պիտի վարձատրէ զքեզ: բայց մի թո-
ղուր իմ ընտանիքս: քու հոգեւորութեանդ կը
յանձնեմ զանոնք»: Եւ վերջին խօսքերը ըսե-
լով, հանգաբար ինչեց ի Բրիտանոս:

Պարոն Անն Ժիւլիէնի ընտանիքը որչափ որ ան-
միջեալ մնացին իրենց հօրը մահուանը վրայ,
այնչափ ալ Պետրոս իր ջանքը կրկնապատկեց տի-
րօն վերջին բաղձանքները արդեամբ կատա-
րելու: Իսկ որը աշխատելով, իրիկունը տի-
րուհւոյն կը բերէր աշխատութեցը պտուղները:
որոնք Վեցին ծախուած աստիճաններուն
ստակով՝ աս խեղճ ընտանիքին ասրելու միմիայն
միջոցը եղաւ օտար երկրի մէջ:

լու ըլլայ՝ մէկ ոտքը Եւրոպայի և միւս ոտքը
Եւրոպիոյ վրայ դնելով, ազգաց կորուստը ըմբոս-
է: և այն ժամանակէն կրնայ մէկը անոնց անկ-
մանը աչքով հետեւիլ և անոնց կատարելապէս
կործանման ժամը նշանակել: Եւրոպիոյ Զիւսի-
սային հսկային քայլը, սահմանել և սարքակել
անոր գործութիւնը՝ կենաց և մահուան խնդիր
մըն է քաղաքակրթեալ ազգաց համար: Յիսուսի
Բրիտանի եկեղեցւոյն և ճշմարիտ ուղղութեա-
նութեան (օրթոդոքսի) համար: Եւստեանի
ճշմարիտ, մեծ և նախախնամական պատճառը
պատերազմին որ կը պատրաստուի: Ժամանակը կը
պարտաւորիմք անուանել զայն սուրբ պապերով:
Եւս, այս փառաւոր պատերազմին համար մեկ
նշելով, մեր զինուորները կրնան կրկնել մեր հարց
աղաղակը թէ՛, «Եւստեան ինչեց այս պապերով»:

«Եւս, Եւստեան կուզէ այս պատերազմը
վստայի անոր արդարութիւնը չիսպասեր միշտ
յաւիտենական կենաց՝ պատճելու համար զհա-
րածինները: Զիւսիսային կողմը ազգեր կան որ
կը չարչարուին: Իսկանդակ եկեղեցիներ կան՝
որոնց հաւատքը բռնութեամբ հեղձուցած են:
Իսկորոց սառուցեալ անաստաց Սիպերիայի
հաղորաւոր ձայներ կը արձանան ամէն օր յեր-
կինս: արքայի ամէն ճանապարհաց վրայ այս ան-
ողբելի հալածանաց զոհերը կը տեսնուին: Եւ
տուած չի կրնար երկար: Ժամանակ անուր մնալ
այսքան ցաւալի գանգատանաց: ուստի այսպիսի
յանցաւոր իշխանութիւն մը պէտք է որ պատ-
ժուի: Եւստեան թոյլ կուտայ որ կուրանայ, և
իւր հարտութեան իսկ չափազանցութիւնը
պատճառ պիտի ըլլայ իւր պատուհասին և իւր
կործանմանը»:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, 19 ԱՊՐԻԼԻ

Սայրաքաղաքի հանգարտութիւնը կը շարուն-
ակուի: կառավարութիւնը ամէն կերպ հար-
կաւոր միջոցները ի գործ դրած է որպէսզի հա-
սարակաց ասպարէզութիւնը հաստատուն մնայ
միշտ: Եւրոպիան և գաղղիական զօրքը իրենց
գլխաւոր պաշտօնատարներով օր ըստ օրէ կը հաս-
նին, և իրենց համար սահմանեալ ձմեռանոց
ները կը բնակին առայժմ, մինչև որ զօրաց բոլոր
բանակը հասնի ի կոստանդնուպոլիս:

Ցաւալի է անշուշտ որ օսմանեան փոխառու-
թիւնը ետ մնաց: սակայն չկարծուի որ կատա-
րելապէս ետ թող տրուած ըլլայ: այլ ընդհա-
կառակ կը յուսացուի որ գուցէ շուտով ուրիշ
աւելի օգտակար պայմաններով վերստին պիտի
կարգադրուի: Իսկ առայժմ Գաղղիոյ կառավա-
րութեան փոխ տրուած դրամը և Եւրոպիոյ կա-
ռավարութեան տալիքը բաւական պիտի ըլլան
ժամանակ մը պատերազմին պիտոյքը հոգալու:

— Զեւելնացի հայտաւայց անցագիրները քըն-
նելու և տալու համար հաստատեալ յանձնա-
րարական փոքրիկ իւր գործը ըմբոսց անցեալ
շաբթու: 14000: Զեւելնացի մեկնեցան ի կոս-
տանդնուպոլիս: իսկ վաճառականք ոմանք և

7. Պարոն Անն Ժիւլիէնի կնոջ իշխանոս
և աստիճանական կենանք:

Պարոն Անն Ժիւլիէնի մահուանէն տարի մը
ետքը, անոր այրի կինը ցաւալի և անակնկալ
պարագաներէ նեղուելով, ոտիպուեցաւ իր բը-
նակութիւնը փոխել: Ուստի երաւ Համպուրկ
գնաց, ուր բոլորովին առանձնական կենանք մը
կը վարէր Մեռին կեղծեալ անունով, առանց
ամենեւին մասնակից ըլլալու աշխարհիս յուզ-
մանցը: Եւստեանի դժուարութիւն կրեց,
և մեծ նեղութեամբ իւր ընտանեկան չափաւոր
ծախքերը կը հոգար: բայց Պետրոսին հնարա-
գիւտ հոգին շուտով ճար մը գտաւ այս բանին
օգնելու: իր երկու տիրուհիներուն համար քանի
մը գործք գտաւ որ բանին, և ինքն ալ սկսաւ
անխնայ ջանիք աշխատիլ:

Պարոն Անն Ժիւլիէնի կնոջը՝ առանձնական
կենանք՝ որուն ինքզինքը սիրով և ոչ թէ ի հարկէ
ստիպեալ նուիրած, կապէր, զինքը չանցող-
ներուն աւելի սիրելի ըրին զան: և աս երեք
աքսորեալները ճանցուեցան շուտով: Բարի օրա-
րայանք անունով:

(Պիտի շարունակուի)
Թարգմանացի գաղղիներէն,
Համպուրկ եղաւոր Ս. Չախան,
այս. Սիւս. վարժարանին Զմեւանի:

ուրիշ անձինք, որոց խաղաղութիւնը և պարկեշտ ընթացքը ծանուցեալ է ի վաղուց, թոյլտուութի ընկալանքի մը ժամանակ ևս մնալու, որպէսզի հանդարտութեամբ կարող ըլլան իրենց գործքերը կարգադրելու: Դրեթէ 2000ի չափ հեւընացի օսմանեան հպատակ ըլլալով, Բարձրագոյն Իրան կառավարութեան ներքեւ մտան:

— Եւ խորհէն ապրիլի 4 ամսաթուով հասած լուրերը կը ծանուցանեն, թէ բարձրագոյն տիւրք հանուր սպարապետ Խոմէր փաշային հրամանաւր՝ Վալաֆաթի գլխաւոր հրամանատար Ահմետ փաշան կանուներ է ի Եւմլա, և անոր յաջորդեր է Հէլմ փաշան, որ կոյսերական ձիաւոր զօրաց ընդհանուր հրամանատար է:

— Եւ օտ ժամանակներս անկանոն զօրքերը քանի մը տեղումներ ծանր անկարգութիւններ գործած ըլլալով, կայսերական կառավարութիւնը փութացաւ հրովարտակ մը յուղարկել Ալեքսանուպօլսոյ նահանգին ղեկնորակաւ և քաղաքական կառավարաց, որպէսզի ուղարկութեամբ հոգ տանին այսպիսի չարեաց առաւելը առնելու:

— Բանդի օգտտափառ Սուլթանը՝ իւր սովորական մարդասիրութեամբ կը ցանկայ որ բարեկարգութիւնը ամէն տեղ տիրէ և անկարգութիւն ընդունի սաստկապէս պատժուին:

— Կոյսերական հրամանագրով՝ Սամսի տեղակալութիւնը (գայմագամը) մեծարգոյ քիւր Լանի Կիլալին յանձնուեցաւ փոխանակ քիւր Գոնէմէնային, որ Կոստանդնուպօլսոյ կանուցեցաւ:

— Գոստափառ Սուլթանը հաճեցաւ հինգերորդ կարգի Սէֆիէ շքանշանը շնորհելու արքունի ճարտարապետաց վեհապետ Պալեան Կարապետ աղային և իւր որդւոյն մեծարգոյ Նիկողոս աղային ի վարձատրութիւն անոնց հաւատարիմ և դործունեայ ծառայութեանցը, զոր երկար ժամանակէ հետէ կը մատուցանեն օսմանեան մեծագոր կառավարութեանը:

— Եւ քանանեան մեծարգոյ Տիրան աղան, որուն բարեյաող գործունեութիւնը և աղնուական զգացմունքը յայտնի է ամէնուրեք, Ֆէսի կայսերական գործարանին և Պէյքօղի ապակիի արքունի գործարանին վերատեսուչ կարգեցաւ փոխանակ հանդուցեալ Գուլուս մէհան Յօհանէն աղային: Եւ մեծագոյն Տիրան աղան՝ այս առթիւ պատիւ ունեցաւ օգոստափառ Սուլթանին ներկայանալու, իւր ամենախոնարհ երախտագիտութիւնը մատուցանելու համար:

— Զրաճեան յարգոյ Վիլհէմ աղան՝ Սիւրբալ Նահանգաց Վերիկոյ ընդհանրական վաճառացիքը (էքսքոլիսիոն) օսմանեան զանազան տեսակ հաստուածներ և արհեստակերտուածներ տարած ըլլալով, մեծ պատիւ ըրեր է թուրքաւստանի և միանդամայն Հայոց ազգին ընդհանրութեանը: Վանսորոյ կարտատուութիւնը բոլոր ազգին մտերիմ շնորհակալութիւնը հրապարակաւ մատուցանել յիշեալ յարգամեծար Պարոնին, որուն գործունեութիւնը և հանձարը անշուշտ գովութեան արժանի կը համարուի:

— Վսեմափայլ Լորտ Ռէկլէն, որ թուրքաւստանի անգղիական զօրաց ընդհանուր սպարապետն է, նմանապէս Պրքսէր ծովապետը, Ռոս Լորտը, Լոթթօրթ և Գէդր զօրավարները ամայս 17ին հասան ի Կոստանդնուպօլսոյ:

— Բարձրագոյն Իրան և Վաղղոյ դեսպանին մէջ դժուարութիւն մը տեղի ունեցաւ այս օրերս ի մասին գործադրութեան որոշման՝ որ զՀեւնայինները կարտաքսէ թէ՛ յունական և թէ՛ լատինական: Եւս պատճառաւ քանի մը անգամ խորհուրդ եղաւ բարձրագոյն տիւրք Ռէֆիտ փաշային և մեծ տեղութեանց քանի մը դեսպանաց մէջ: Նմանապէս Վաղղոյ դեսպանին և յիշեալ երեսփոխանաց մէջ: Վերջապէս դժուարութիւնը բարեկամօրէն կարգադրեցաւ երկու կողմանց կատարեալ հաճութեամբ:

ՔԱՆԱՔԱՆ ԵՄԻՐ

Չփուսիս, 25 Ապրիլ:

Վսեմափայլ Իսմայիլ փաշային անխոնջ և ազդու ջանքերը Սթեփո աւագապետին մէջ ընկերը Սիւսալ անուն, մօտ օրերս բռնուելով ի Կառապուռուն քաղաքս բերուեցաւ:

— Բարձրագոյն Հեւնային հիւպատոս քիւր Թէո

տորո Բաննան անցեալ շաբթու մեկնեցաւ, իւր հիւպատոսարանին դիւանադպրոյժը: Իսկ Հեւնային հիւպատակ մեկնողներուն անցագրերը կը բնուին և կը տրուին ի մեծարգոյ Սիւսի Նիհատ Եֆէնտիէն: որուն յանձնեալ է այս պաշտօնը:

— Սամսի նախորդ տեղակալ վեհափայլ քիւր Գոնէմէնան ամայս 15ին հասաւ Իզմիր, և հետեւեալ օրը մեկնեցաւ Կ. Պօլսոյ երթմալու:

— Սարտենիոյ պատերազմական ֆուէկաթը Լիւթիֆիէ անուն չորեքշաբթի օրը հասաւ Իզմիր Նիհատիէն գալով:

— Եւս յօդուածը բոլորովին անհիմն ու հայտնաւորուող զրպարտիչ արդիւնքն է, միանգամայն ծիծաղելի է անոնց համար՝ որ Սիւսի մէջ 4-5 տուն Հայոց ամենախեղճ և ամենատկար վիճակը կը ծանաչեն: Իսկ և այնպէս այս անարժան հրատարակութեանը դէմ ազգովին բողոք եղաւ առ վեհափայլ Կոստանդնուպօլսոյ մարդասիրութեան մը աղբիւրը իմանալ և հարկաւոր տնօրէնութիւնները ի գործ դնել: Սեր Կոլմանէ այնքան չեմք զգուիր այս ծիպուիթական խորամանկութեանն որ փորձ կը փորձէ Հայոց անդրուրեւի հաւատարմութեանը վրայ արտա մը դնել և միանգամայն միւր և Յունաց ազգին մէջ ատելութիւն սերմանել, որչափ կը զարմանամք թէ Եւսալ Կ. Պօլսի Նիհատիէն յարգոյն հրատարակիչները ինչպէս թեթեւաբար և առանց քննութեան հրատարակէր են այսպիսի ծանրակշիւ զրպարտութիւն մը, որ Բարձրագոյն Իրան սիրելի և ամենահաւատարիմ Հայոց ազգին պատուին կը դնէ:

— Սերտուգանի դպրոցին գաղղիներէն նախորդ դաստառու մօտիւ Կարալին հետեւեալ նամակը յուղարկած է մեզ ի հրատարակութիւն:

« Եւս յօդուածը ար Կոնստանտնուպօլսոյ Լոթթոյն ապրիլի 17-29 թուոյն մէջ հրատարակեալ Իզմիրի գրուած նամակ մը կըսէ, թէ Սիւսի մէջ Հայոց եկեղեցւոյն մէջ զինուոր և պատերազմական պատգամներ են: Եւս ըստորում ամանք զօրքեր են թէ այս նամակը գրողը եւ եւ, ձեր լրագրոյն կը գիտեմ բողոքելու համար ընդդէմ այսպիսի զրպարտութեան մը, զոր կը մերժեմ բոլոր իմ գործութեանս: Հայոց ազգին համար ունեցած իմ զգացմունքս յայտնի են: Բայց յայտնան յիշեալ ստորագր. նամակին գրուած ժամանակը եւ Իզմիրի բացակայ էի: »

« Հաճեցէ, յարգոյ հրատարակէ, ձեր առաջին թուոյն մէջ հրատարակել առաջինը նամակ և ընդունիլ զհաւատարիմ անձնաներ սիրոյ իմոյ: »

« Իզմիր, 4 Մարտի 1854 Ն. Տ. » « Ա. ԴՐԱՎՈՐ: »

— Իւրեք Լորտապէմէն մարտի 25ին կը գրեն: « Եւսամ ամի սաստիկ եղեւ ձմեռն քան զանցեալն: Ի 17 և ի 25 փետրվարի ձիւնեաց թղաչափ բարձրացեալ ի վերայ երկրի: Նոյնպէս և անձրեք առատ, և երբեմն կարկուտ մանրամաղ, ցուրտն առաւել քան զսովորականս: Եւսմէ երկու զգաւարաց քաղաքիս ի 25 փետրվարի Ի վերայ այսր ամենայնի մեծ եղեւ ցնծութիւն ընկալաց տեղւոյս ի տեսանելն զյորդեղ Եւրպայ հօր նշանաւոր ջրհորոյն: որ նշան առատութեան յետագայ ամին համարի: »

— Թէհրանէն հառած նամակները կը ծանուցանեն իւրեւ հաստատուն լուր, թէ Ռուսաց կառավարութիւնը ստիպելով զՊարսից տեղութիւնը որ թուրքաստանի դէմ զինի, վեհափառ Շահր ամենեւին յանձնառու չէ եղեր այս բանին: ուստի կերելի եղեր թէ Կոստանդնուպօլսոյ յարաբերութիւնները պիտի դադարին այս երկու տեղութեանց մէջ: ու Պարսից կառավարութիւնը 50 հազար հոգի կը պատրաստէ եղեր դէպ ի սահմանադրութիւնները յուղարկելու:

— Պարսիկ ծովուն անգղիական նաւատորմը կը բաղկանայ առայժմ 27 մեծ և պզտիկ, առաջատար և շագնաթ նաւերէ, որոնք ընդամենը 1373 թնդանօթ կը կրեն և 14 հազար նաւատորմ ունին: Եւս նաւատորմին հետ պիտի միանայ նաւ 19 պոռտուակաւոր նաւ, որոց

մէկ մասը արդէն մեկնած է Եւրոպայէն: Եւս նաւերը 934 թնդանօթ ունին: Ուստի ըսելէ որ սըր Զերլս Նիքիէ ծովապետին հրամանատարութեան ներքեւ Պարսիկ ծովը եղած բոլոր անգղիական նաւուց թիւը 46 հատ պիտի ըլլայ, և ընդամենը 2307 թնդանօթ պիտի ունենան:

ԱՌԵՎԵԼԱՅԱՆ ԵՄԻՐ

Չփուսիս, 25 Ապրիլ:

Ինդհանրապէս քաղաքիս առուտուրը մեծ հանդարտութեւ մէջ կը գտնուի, արմախքներէն ի գառ, որ միշտ կուղաւին: Յօրեանը 46¹/₂—48¹/₂ շէքէլ քիլոն: Կարին 19—22: Փալաուաւը դիւրաւաճառ է 70¹/₂—75 ըստ տեսակին: Եւսինը նմանապէս 106 զիշէ չէքին: Նէհրին արժէքը 7¹/₂—7¹/₂ է օխան: Պարսիկ տեսակի տորոնը կարժէ 240 զիշէ կենդինարը: Իսկ Կայաճըքինը՝ 230: Սիւսի ջրանուած բուրդը 240—245 զիշէ է: Չէթը՝ 270—285 ըստ տեսակին: Սեղանոյ՝ 920—930: Խահվէն 910—920 զիշէ հարկը օխան: Շաբարը՝ 225—230 կարժէ կենդինարը:

ԾԱՆՈԹԻՒՆ

ԲԺՇԱՌԻԹԻՒՆ ԱՄԵՆԵՑՈՒՆ

Սպեղանի թուականը Զօրոյն:

Հազարաւոր անձինք ամէն ազգէ՝ կրնան վիպել այս օգտակար դեղին զօրութիւնները և յատկութիւնները, և ապացուցանել ի պահանջը հարկին, թէ ասոր գործածութեամբ մարդոյս մարմինը և անգամները առողջութիւնը բաւական է, յետ ի դուր գործածելու ուրիշ զանազան դեղեր: Կրնայ մէկ խիստ յայտնապէս համոզուիլ այս սպեղանիին արժանիքը բժշկութեանցը վրայ, եթէ կարալուր ըլլայ օրագրիւններ, որոնք այս բաները անգաղար կը պատմեն շատ տարիներէ հետ: Եւս պատմութեանց շատերը այնքան զարմանալի են, մինչև մեր բժիշկներէն ամենին հոգեկանները կ'ապեղնեն: Որովհետեւ մարդիկ այս գերագոյն և ազգուր դեղով վերստին ստացան զգործածութիւնը իրենց բազկաց և սրունցաց (պաճագ), զինի շատ ժամանակ նայուելու հիւանդանոցաց մէջ, ուր հարկ կ'ըլլար զինքնին իրենց անգամը մէկը կորել տալու: Ասոնց մէջ շատերը այս ապաստանարանները թող տալով և իրենց ցաւը ծածկելով, որ չըլլայ թէ ևս առաւել ցաւալի գործողութեան մը ենթակայ ըլլան, կոտորելապէս բժշկեցան իրենց անդին դեղը գործածելով: Եւս բժշկեալ մարդիկներէն շատերը երախտագիտութեան ցերեկանը զգացմունքէ շաբեալ, վիպեցին և հաստատեցին այս բարեբար վախճանները առաջի քաղաքապետ Լորտին և ուրիշ պաշտօնատարաց Լոնտոնի, իրենց վիպութեանցը մեծագոյն հաստատութիւն տալու համար:

Ու որ պիտի յուսահատէր իւր հիւանդ կացութեանը վրայ, եթէ բաւական վստահութիւն ունենար իմանալ փորձելու այս դեղը և շարունակելու այս դարմանը, որչափ ժամանակ որ իւր անտիք բնութիւնը կը պահանջէ: Եւ այս բանին հաստատուն վախճանը պիտի ապացուցանէ թէ, Եւս և վստահապէս նայի իւր Բժշկութիւնը:

Եւս սպեղանիին յատկապէս հետեւեալ հիւանդութեանց համար օգտակար է:

- Վերադարձ սրտանոցները:
- Ծիծերուն հիւանդութիւնները:
- Խաղաւարտ մորթոյն (բիւսթիւ):
- Խաճաճութեան և փորրիկ ծանձերու:
- Հազարաւոր բորոտութիւններ: Զեղքուածք ձեռաց:
- Բաղկեղ (շիւրիֆէ): Ցաւը որովայնի:
- Չմեռնահարութիւնը (թալուր կեղեւ):
- Ընդարձակում երակաց և սրունից (պալորո):
- Կոշոր ոտից: Ուսուցչ. մասնաց:
- Զրգողութիւն (սրագա): Օձիկ (եղանաճգ իւլթի):
- Ուսուցչ. որովայնի, կողից, և երաստանի:
- Ուսուցչ. որովայնի (նիքրիս): Բորոտութիւն:
- Երկրամաշտութեան (նեֆրիթ):
- Ցաւը երեսաց, կողից, և անգամը:
- Տեւատեսութիւն (մայաւր):
- Տեւագաւառութիւն (բիւսթիւ):
- Խոշլ պարանոցի (սուաճ): Ուրուութիւն (ըփր):
- Արեան ապակաւութեան: պատճառեալ դէպք:
- Արեւիկէ պատճառեալ վէքը:
- Գոլովութիւն գլխոյ (գէլ) և ուրիշ տեղեաց:
- Պալարը (շիշ): Փողպաւք:
- Գլխացաւութիւն: Աչքացաւութիւն:
- Չղացաւական սաստիկ դէպք:
- Ուսուցչ. (գիւմօր): Կեղք (իւլթի):
- Արդարեան զանազան ակտը, որպիսի են վէքը, այտուց (շիշ) և քաղցիկը:
- Եւս սպեղանիին կը վաճառի ի լոնտոն միտք թուական Զօրունի գործատուներ, որ է Սթեփո ըստած թաղութիւն 244: Իսկ օտար երկիրները գլխաւոր դեղաւաճառաց բոլ կը գտնուի: Իզմիր մէջ սինեօր Անձիկ ձիւնի դեղաւաճառին խանութը կը ծախուի: որ ի Գոստանդնուպօլսոյ Սուլթանի Զապաթ Լուսաւ փողոց թիւ 30:
- Եւս սպեղանիին ամանները զանազան մեծութեամբ են: և կը վաճառին 8—21 և 32 դուռուշի իւրաքանչիւրը: և ամէն մէկուն մէջ տալեալ ծանուցագիր մը կայ, որ յիշեալ սպեղանիին գործածութեան վրայ զարմանալի տեղեկութիւններ կուտայ, գաղղիարեն, անգղիարեն և յունարեն լեզուաւ:

Հրատարակիչ և տէր լրագրոյս: Դ. Դիւս Գ. Պալապալեան:

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐԵՎԵԼԱՅԱՆ ԱՐԵՎԵԼՆԵՆ